

БРОЈ 10 ЛЕТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампања се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

КАБИНЕТ Г. КЛЕМАНСО

Париз, 5 нов.

Луче после подне предао је г. Клемансо председнику републике листу новог кабинета. Нова влада овако је састављена:

Клемансо, председник кабинета и министар војни; Пишон министар спољних послова; Лејг, министар морине; Памс, министар унутрашњих дела; Вал, министар правде; Клоц, министар финансија; Клемантел, министар трговине; Клавеј, министар грађевина; Лушер, министар наоружања; Лафер министар просвете и црквених послова; Симон, министар колонија; Виктор Боре, министар исхране; Жонар, министар блокаде и заузетих земаља.

Овај је кабинет назван »кабинет Гвоздене руке«.

Листови левице пишу да Клемансо има највише способности да енергично реши све данашње тешкоће.

Историја једног покрета

У неуредном стању, које је владало неколико дана у Петрограду, није било могуће тачно знати шта се тамо догађа. На најразличније вести, које су се о томе проносиле, једва да је требало и обраћати пажње. Зато се тек сад, по увођењу реда, може ретроспективно прегледати развој догађаја и то само у главним линијама.

Још 23. октобра Керенски је био извештен да је генерал Верковски у договору са Лењином, Троцким и Каменивим и да је намеравао да изврши државни удар у корист максималиста, после кога би он био диктатор генералисим. Керенски се онда решио да се растави са Верковским и наредио му је да оде из Петрограда.

Бивши министар се направио као да је дефинитивно напустио престоницу, али се тајно вратио у Петроград 25. октобра. Одмах су утврђене све мере за обарање Керенског и за долазак максималиста на владу. План је требао да буде извршен сутра дан.

Максималисти су радили све да установе своју власт. Као влада постојао је само конгрес Совјета и он је послао своје преставнике да врше дужност појединих министара. Троцки је послат у министарство спољних послова али је чиновништво овог министарства као и министарства финансија напустило одмах дужност. Покушај Троцки-

ев да ступи у везу са страним амбасадорима, пропао је.

За то време у Москви партија Керенског остала је и даље господар. Трупе су опколиле максималисте у Кремљу. Железничари, који су били најпре придобивени за Лењина, решили суда потпомажу Провизорну Владу и да не слушају наредбе Совјета.

Тако је неодређено стање трајало до 30. октобра кад су трупе Керенскове дошле пред Петроград. Трупе су онда стале на страну Керенског и Керенски је могао доста лако да завлада у вароши. Потпун ред понова је заведен а максималистичка побуна само је допринела Керенском да може са више сигурности сређивати развој револуције и радити на што скоријем сазивању Уставотворне Скупштине, која ће бити последње легализовање стања у новој Русији.

НАД ЦАРИГРАДОМ

Лондон, 5 нов.

Приликом последњег излета над Галипољем и Цариградом, учествовала је и грчка ваздушна ескадрила са енглеским авијатичарима. Резултати су били врло повољни.

У Цариграду су авиони напали крстарицу »Гебен« са висине од 250 метара. Прве бомбе су погодиле сумарен, који је стајао уз »Гебен« а друге су погодиле сам брод изазва-

ши велику експлозију и пожар.

После тога су апарати бомбардовали брод »Генерал«, на коме је немачки главни штаб у Цариграду. Две бомбе погодиле су задњи део лађе. Бомбардовано је и министарство војно и зграда је по среди погођена са две бомбе.

ЖЕНЕ У ПОЛИТИЦИ

Базел, 5 нов.

Шеста конференција жена, које припадају социјалистичкој странци у Аустрији, одржана је у Бечу. Конференција је сестрински поздравила руске револуционарне другове и изјаснила се за мир без анексија и оштета.

Ускоро ће жене у свима великим аустријским варошима манифестовати за мир.

ЗАЈЕДНИЧКИ ФРОНТ

Лондон, 5 нов.

Г. Лоид Џорџ је изјавио: До сада су Француска, Енглеска и Италија водиле рат свака за себе. Сви неуспеси Савезника потицали су отуда а не због војничких неуспеха. Освојење Србије, трагедија Румуније, освојења у Русији и повлачење у Италији, све је то било због те тешке погрешке. На срећу сад је са том погрешком свршено.

Уједињена акција, за коју сам ја толико радио, најзад је постигнута. Негрећа Италије спаше нас све. Кад сам ја пре месец дана истакао ову идеју, случај је хтео, да су највише заинтересовани сматрали да она не заслужује озбиљне дискусије. Ја понављам, да ћемо дефинитивно победити и са најмање жртава.

ИНВАЗИЈА ВАРВАРА

Рим, 5 нов.

У целој Италији се осећа живо саучешће према фријулским избеглицама. Сви листови позивају народ да шаље хитну помоћ. Све трговачке куће, све банке све канцеларије, тако рећи сви грађани дају одзива том племенитом позиву и шаљу своје прилоге.

Несрећне избеглице причају страшне ствари о немачкој свирепости. Неко време непријатељска артиљерија са уживањем је тукла један мост, преко кога су прелазили само ненаоружани грађани, жене и деца.

Нарочито су свирепи официри. Један избегли грађанин прича да су се многи прости војници више пута колебали да изврше заповести својих официра, особито када су се оне тицале жена и деце. Али су официри, од којих већина знају по неку талијанску реч, без

срца и неумољиви према жртвама и своје свирепости пропраћају обично најпогоднијим провскама.

Све ове приче уносе дубоко убуђење у душу италијанског народа, стварају страховиту мржњу према Немцима и буде све већу жељу за скором осветом.

ТУРСКИ ПАРЛАМЕНАТ

Базел, 5 нов.

Из Цариграда пишу да је престону беседу читао сам велики велики Таалат паша приликом отварања парламента. Султан нарочито истиче и хвали јунаштво турских војника и успех турских савезника на Сочи. Он изражава наду да ће турска војска бојом помоћу отерати преко границе непријатеља који је, користивши се ситуацијом на другим фронтима, окупирао један део Месопотамије и Кавказа.

У престаној беседи се каже, да су савезничке дужности приморале Турску да прекине везе са Сједињеним Државама.

Султан каже:

»Турска је примила са великим симпатијама

предлог Папин и ми смо одговорили у истом смислу, јер ми водимо овај рат само због легитимних циљева, да одбранимо наш опстанак, да заштитимо наша права и одржимо суверенство над нашим земљама.«

ПРОТИВ НЕМАЦА

Копенхаген, 5 нов.

Удружења норвешких морнара држала су у Христијанији велики митинг, на коме је донета врло енергична резолуција, којом се оглашује потпуни бојкот немачком бродарству, немачкој трговини, као и немачким грађанима у Норвешкој.

Председник митинга је изјавио да ако се немачким лађама онемогући да товаре и истоварују робу у норвешким пристаништима, Немци више неће долазити у Норвешку и забрана извоза могла би бити укинута. Ако се намјернице и станови не буду давали немачким грађанима и ако Норвежани не буду више посећивали немачке ресторани, Немци ће се убрзо изгубити из Норвешке, и животи норвешких морнара неће бити више изложени сталној опасности.

Више оваквих митинга одржано је и у другим местима у Норвешкој, и на њима су донете сличне резолуције.

НЕМАЧКА НЕВОЉА

Званичан извештај о економском стању у Немачкој гласи:

Увоз најважнијих потреба (разних минерала, текстила, каучука и т. д.) потпуно је престао због савезничке блокаде. То не само да је јако утицало на извозничку трговину него и на исхрану самог становништва.

Оскудица у угљу, која је наступила услед немачке превозних средстава и радне снаге, ограничила је јако гориво и осветљење.

Гас је редуциран за целу Немачку за 10 од сто од ове количине која је потрошена истог месеца 1916. У неким местима потрошња је сведена за 30 од сто, а у варошима као што су Берлин и Данциг сведена је чак 50 од сто.

Потрошња електрицитета такође је јако смањена. Електрична друштва одбила су да примају нове претплатнике.

У многим варошима уведене су карте за угљем. Угљем се издаје засебно за гориво, за кување и за прање.

У Берлину свако лице добија по 250 килограма за целу зиму. За централно ложење гориво је смањено за 50 од сто од прошле године. Код индустријских предузећа ре-

дукција износи 60 од сто. Исто тако ни фабрике не смеју прекорачити количине, које одређује царевински комесар. То исто важи и за кокс.

Употреба метала такође је тачно одређена.

Бакар је готово сав реквириран. Покупљено је све бакарно кујнско посуђе, бакар из магацина, са вагона, аутомобила; исто тако бакарни делови громобрана, електрични каблови, дестилатори и други апарати. Месингани тегови замењени су гвозденим. Готово су закупљена и сва згодна, изузев оних уметничке и историјске вредности, и понова су послата у фабрике на ливење.

Пошто су такође сви штокови калаја исцрпљени, прешло се на реквизицију свих предмета, који су од њега саграђени. Новац од алуминијума више се не кује. Платина је сва реквирирана.

Велика је криза такође у текстилним производима. Више од три четвртине заната не раде.

Количина прерађеног памука сведена је у почетку 1917 за 95 од сто од оне 1913. Сви су штокови памука одузети или реквирирани. Употреба платна је регулисана. Хотелима је забрањена употреба салвета и чаршава.

Сдело и платно може се купити само на бонове. Најстрожије је забрањено облачити мртваце. За њих се дају нарочите кошуље и платно од хартије.

Такође је прописано колико која глумац може имати одела.

Постоји нарочити одбор који процењује да ли је одело похабано или не, и да ли се оно може још употребити.

Кожа је врло ретка. Она је готово сва реквизирана, и њена употреба подлежи строгом надзору.

Каучук постепено нестаје. Чим га власти нађу одмах га реквизирају. Због тога је и возња аутомобилима и велосипедима јако ограничена. Употреба луксузних и туристичких аутомобила сасвим је забрањена.

Грађани, који немају гасани електрике, добијају петролеум и то дванаести део од нормалне потрошње.

Потрошња алкохола ограничена је у трговини за 12 од сто од нормалне, а у индустријама за 25 од сто.

Због велике оскуице у мастима, уведена је карта за сапун. На њу сваки грађанин добија месечно највише 50 грама сапуна у калупу и 250 грама у прашку. Цена је сапуну 1.30 марка. Марсељски сапун кошта 8 марака, а најфинији сапун 12 марака.

ИЗЈАВА Г. ВЕНИЗЕЛОСА

Париз, 5 нов.

У »Тану« је објављен један интервју г. Венизелоса, у коме он каже, између осталог:

»Дошао је час, кад ће моја земља придружити све своје снаге савезничким силама. Мој пут има за циљ да ту нашу

сарадњу организује са три тачке гледишта: снабдевање, финансијски извори и ратни материјал. Али пре него што говорим о будућности да кажем неку реч о прошлости.

Неки француски пријатељи питају се зашто за време жалосних месеца, после германско бугарског напада, грчки патриоти нису брже ушли у борбу против Константина.

Да смо ми предузели иницијативу пре него што је окупиран Рупел и Кавала и пре него што је бивши краљ одбио да конзултује земљу, нас би оптуживали да смо ми изазвали бугарско-немачке репресије и довели до инвазије наше земље. Ми се нисмо смели изложити таквој клевети. Ето зашто сам ја отишао из Атине тек кад је, у очима свију, утврђена издаја министара старог режима.

БЕЛГИЈА И МИР

Париз, 5. окт.

Према »Њујорк Хералду« последња немачка интрига састоји се у новом предлогу за мир, који је понуђен белгијском краљу Алберту.

Тај предлог, којим се обећава рестаурација и независност Белгије, поднели су немачки тојни агенти белгијској влади.

Белгијска влада користила се овом приликом да изјави да никад и ни под каквим условима неће радити ништа оделито од Савезника и да ће се уз њих борити до краја.

манда добије могућности за дефинитивно повлачење на линију лакшу за одбрану.

Данас изгледа да нови фронт треба да иде дуж реке Пјаве до близу Видора а одатле линијом која везује ток ове реке са пределом Азјаго.

Ово скраћење фронта даје Италијанима могућности да се, са довољним средствима енергично успротиве. Француске и енглеске трупе указују своме савезнику велику помоћ. Што је врло важно, морал код војске и код становништва савршен је.

БРИТАНСКИ ФРОНТ

Париз, 5 нов.

Специјални дописник »Тана« јавља са британског фронта: »Ако Немци уображавају да ће њихови успеси на италијанском фронту рђаво утицати на борбе на нашем фронту, они се љуто варају, јер овде већ више дана официри одлучно и убедљиво понављају речи, које су нам већ познате:

Ми Французи и Енглези решени смо да победимо и без других. А када Американци буду интервенисали, све ће брзо бити свршено.

И заиста, док војска генерала Ангоана, сарађујући са Белгијанцима, врши успешно своју мисију, енглеске трупе, истина полако, али са методом и успешно ломе непријатељски фронт према плану, који нико није у стању да омете».

НОВОСТИ

ПОГОРЕЛИЦИМА

Све оне српске избеглице, које су општењене пожаром а које се до сада нису пријавиле, позивају се да поднесу Комесаријату за избеглице своје пријаве са тачним назначењем изгорелих ствари и са доказима — сведоцима најдаље до 20 новембра. После тога рока пријаве се неће узимати у поступак, јер ће се пријављенима помоћ поделити.

ШВАЈЦАРЦИ ЗА СРБЕ.

У Швајцарској, у Водском кантону, постоји од јесени 1915. одбор који је ставио себи у задатак, да помаже Србима који су били приморани да напусте свој завичај испред непријатељске навале.

Изашао је извештај о досадашњем раду одбора, који је до сада поделио на име помоћи око 190.000 динара у новцу и у натура. Али, одбор је обратио главну бригу нашој избегличкој деци, које сада има у поменутом кантону око 80 на броју. 54 од те деце одвеле су из Солуна гђа и гђица Комб а 23 других послато је накнадно. Деца су смештена већином код разних швајцарских породица и похађају онамошње основне и средње школе, а има их и која су дата на занат.

Све се то радило по пристанку родитеља, у колико се са овима могло доћи у везу.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Французи су одбили једно немачко оделење у области Куртком, наневши му губитке. Неколиким испадима код Сен Кантена, у Шампањи и у Вевру, Французи су добили заробљеника, од којих је један официр.

Источна војска. — Узајамна канонада у области Дојранског Језера и на фронту Вардара. Сукоби извиђача јужно од Сереза и западно од Охридског Језера и Корче, где су Бугари развили патролну активност.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Успешне операције изведене су доцкан синоћ код Пасшанделе. Нови непријатељски објекти за одбрану заузети су на главном вису северно од села. Добили смо заробљеника. Наша линија мало је померена у напред.

На мору. — Наша лака флотила која оперише у заливу Хелгоганда сукобила се јутрос са лаком непријатељском снагом. Према досадашњим извештајима наши бродови напали су непријатељске лаке крстарице, које су се повукле великом брзином. Наше лађе их гоне.

Фронт у Палестини. — Генерал Аленби јавља да је коњица, зау-

зевши Абу Шушес, заробила 360 војника и један топ. — Аустралијанци су заузели Елтинне и добили велики број заробљеника, један топ и три аероплана. — Турци спремају положаје северно од Јафе, паралелно са реком А-уја.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Од висоравни Азјаго до мора, не осврћући се на губитке које је претрпео, непријатељ је поновио своје нападе на наше брдовите положаје и покушао је да продре у долину Пјаве. Наше трупе снажно и упорно су се браниле и ако је непријатељ нападао већим снагама

Под заштитом артиљерије непријатељ је прешао на десну обалу реке код Фолине и Фагаре. Бригада Личе предузела је одмах против напад и уз припомоћ наше артиљерије уништила је непријатељска оделења код првога места. Том приликом смо задобили 300 заробљеника од којих су 10 официра.

Код другог места решавајућу акцију имала је 54. дивизија. Многобројни непријатељски лешеви покривају терен. Ту смо заробили преко 600 војника и 20 официра. Остатак је побијен нашом артиљеријом, која му је спречавала повратак на другу обалу реке.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. - Енглеска је одобрила немачком посланику у Уругвају, да се може укрцати на лађу и отпутовати у Европу.

ПЕТРОГРАД. — Влада је реквизирила све манастире, који ће се претворити у болнице. Калуђери и калуђерице вршиће болничарску службу.

ЦИРИХ. — Немачка социјалистичка већина одбија да прими место у влади.

МЕКСИКО. — Немачка је понудила финансијску помоћ генералу Хуерти против Каранце. План је потпуно пропао, пошто је Хуерта ухапшен.

ЛОНДОН. — Рајтерова Агенција је овлашћена да званично и категорички демантује вест „Келнише Цајтунга“, по којој је покушавано да се понуди засебан мир Аустрији.

ЦИРИХ. — »Форверд« уверава да Кајзер од свет срца мрви Билова.

ЦИРИХ. — Аустријски социјалистички посланик Ајленбоген изјавио је: »Енглеска и Француска стоје према нама као зид. Обећање са сумаренима је пропало. Није истина да ово оружје може донети победу. Оно нам је само донело нове моћне непријатеље.

ПАРИЗ. — Амерички делетати за савезничку конференцију стигли су у Париз. Конференција ће почети рад одмах по решењу министарске кризе.

АТИНА. — »Патрис« има депешу из Рима, да је за председника руске владе наменован Роздајанко бивши председник Думе.

ЛОНДОН. — Последњег месеца није ниједна трговачка лађа успела да се пробије кроз блокаду за Скандинавске земље, а да не буде прегледана.

ЛОНДОН. — Из Амстердама јављају, да су Немци изгубили на западном фронту од октобра више од 20 дивизија.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

4 новембра слабија обострана ватра.

МАЛИ ОГЛАСИ

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад златних зуба за 4-5 дана.

Сава Николић арт. шпоручник хаубички дивизион п. бр. 315, моли онга, код кога се налазе његова писма из Србије, да му пошаље на ову адресу.

Од Горице на Пјаве

У тренутку, кад је италијанска војска зауставила непријатеља на спремљеним положајима на Пјаве, овако би се могле резимирати операције, које су довеле до повлачења:

Оправдано узнемирење због све озбиљније опасности за Трст и због све веће деморализације аустријске војске и становништва, немачки главни штаб решио је да изврши један велики ударац против Италије.

У највећој тајности нагомилана је на фронту Јулијанских Алпа маса немачких и аустријских трупа. Вођење операција поверено је немачком генералу фон Белову.

За главни напад изабран је део фронта између Плецо и Толмино. Већ првих дана офанзиве Аустро Немци су загосподарили високим долинама Будрио и Натизоне, згодним путевима за равницу а

убрзо је заузета и висораван Бајнзице.

Трећа армија која је држала фронт између Бајнзице и мора нашла се у опасној ситуацији и морала се повући, напуштајући, једно за другим, Монфалконе, Горицу, Градишку, Червињано. За то време Аустријанци су брзо напредовали у равници и заузели Удине седмог дана од почетка напада, напредујући дуж железничке пруге од Тревизе, претећи стално трећем корпусу који се повлачио лагано, у савршеном реду, водећи собом сав материјал и све своје рањенике.

Група дивизија која је држала Карнијске Алпе и четврта армија морале су се повући, према општем повлачењу, на Горњи Таљаменто и у област Белуне—Фелтре.

Аустро-немачко напредовање задржато је на Таљаменто довољно дуго да италијанска ко-